

El simbolisme i el seu futur

Jordi Roca i Tubau

No és gaire freqüent que hom pugui celebrar un encert com el que ens ha propiciat la Caixa de Sabadell en exposar, en el vestíbul de l'Obra Social, el quadre d'Antoni Estruch "La mort de Rafael Casanova" o "l'Onze de Setembre", com popularment se'l coneix. Crec que el lloc de la seva ubicació ha estat un encert, ja que l'espai n'afavoreix la contemplació.

Aquesta obra realitzada dins els cànons d'un simbolisme ben entès; que després d'haver estat, per raons òbvies, quasi oblidada, tenim la grata sorpresa de veure-la a mesura que passa el temps cada dia més divulgada: enciclopèdies, llibres d'història i una infinitat de publicacions. Avui, a Catalunya, ja no és possible imaginar-se els tràgics fets de l'Onze de Setembre sense que hom no vegi reflectida en la seva ment l'obra d'Estruch.

La seva realització sota la influència del neoclassicisme, amb una bona dosi de romanticisme, és un clar exponent de simbolisme nacionalista. És, en bona mesura, una mostra del sentiment nacional, que bona part dels artistes d'aquella època imprimien a les seves obres. La descripció del fet no té res de banal ni de gratuït, ans tot el contrari, perquè hom, mirant l'obra des de la distància impresa pel sedàs del temps, pot gaudir en tot moment de la càrrega de sentiments i complicitats resolta magistralment.

El simbolisme, avui malauradament disassociat de l'"art modern", és d'una vigència total i absoluta; una finestra per on pot entrar l'aire fresc de la personalitat diferenciada de cada artista, amb la relació i el compromís directe que el lliga al moment històric de la seva comunitat. I ho és malgrat el moment de crisi que

estem vivint, tan conceptual com creatiu, arreu del món. Crec que la credibilitat de l'art, ara que ens acostem vertiginosament a l'alba del segle XXI, ha de fer un tomb. Hom, l'artista, s'ha de plantejar amb certa urgència com ha de tractar les noves propostes estètiques amb vista a les noves generacions. L'abstracció ja ha cobert, amb escreix, el seu paper i la seva funció, tant estètica com social. Ara cal entrar en una nova dimensió. Cal fer foc nou i, amb l'ajut de les noves tecnologies, explorar nous llenguatges, propostes veritablement renovadores i, el que és més important, retornar a l'art l'humanisme filosòfic, que tan barroerament li ha estat arrabassat. L'"art per l'art" és un anacronisme que ja fa temps que ha tocat fons.

Plantejar-se continuar manipulant la matèria amb l'única finalitat d'obtenir efectes plàstics o copiar la natura amb una fidelitat que sobrepassa el que l'ull copsa a simple vista ja no és vàlid. Ja no serveix a cap objectiu d'innovació i menys de creació.

La veritable funció de l'art, des de les representacions animals que l'home fixà en les coves d'Altamira, no ha estat altra que la de la comunicació i la motivació en funció directa amb la religió, la màgia, l'esoterisme, la identitat... Però, en el fons, el més important és que ha estat un instrument d'una validesa indiscutible per a l'home, tant per al desenvolupament de les societats més avançades com per a les ètnies minoritàries. Per tant, és obvi que s'ha de retornar sense dilació al binomi creativitat-funció com a motor dinamitzador de l'avenç de la societat.

Una altra cosa és pura especulació; és un constant tirar enrere vers la seva vertadera finalitat: anar més enllà, més enllà de la pròpia existència material.

Estic convençut que la simbologia pot ésser una via, una font inestroncable d'inspiració perquè, de la mà dels bons realitzadors, s'assoleixin fites inexplorades, llenguatges desintoxicadors, tant conceptuals com plàstics, donat que les tècniques avui emprades arreu, sovint disassociades de la seva més elemental funció, creen un confusionisme aberrant i unificador.

L'art, avui i ara, ja pot anar –ha d'anar– més enllà del fet testimonial, atès que disposem d'uns instruments prou vàlids com perquè el testimoniatge de la societat quedi reflectit a bastament en altres mitjans que no tan sols han de ser els artístics.

Martí Rialp deia: "L'artista es defensa d'acord amb les seves forces, i el seu temperament és la inacabable allau de la realitat". Penso i afirmo que la inacabable força de la realitat creativa és d'un abast indescriptible que menarà els artistes, en un futur, a sorprendre amb les seves obres. Altra cosa, seria la decadència de la humanitat sobre la terra.

Moblament i Decoració

Reformes d'Habitatges i Locals

FORMULES DE FINANÇAMENT

- 10 Mesos sense interessos
- 60 Mesos sense entrada
- Pla personalitzat

CROQUIS

JOAN LEIVA

Ronda Zamenhof, 151

08201 Sabadell

Tel. 93 - 726 56 50

Fax 93 - 727 77 46